

Oppsummering av gjenfangst av regnbueørret etter rømming fra lokaliteten Stualand i Ålfjorden

R
A
P
P
O
R
T

Rådgivende Biologer AS

2257

Rådgivende Biologer AS

RAPPORT-TITTEL:

Oppsummering av gjenfangst av regnbueørret etter rømming fra lokaliteten Stualand i Ålfjorden

FORFATTERE:

Steinar Kålås & Bjart Are Hellen

OPPDRAKSGIVER:

Sjøtroll Havbruk ved Sigfrid Tangen

OPPDRAGET GITT:

4. mars 2016

ARBEIDET UTFØRT:

Mars-april 2016

RAPPORT DATO:

1. juni 2016

RAPPORT NR:

2257

ANTALL SIDER:

14

ISBN NR:

978-82-8308-267-8

EMNEORD:

• Oncorhynchus mykiss • Sunnhordland • Stord • Sveio	• Vindafjord • Etne • Fiskeoppdrett • Rogaland • Hordaland

RÅDGIVENDE BIOLOGER AS

Bredsgården, Bryggen, N-5003 Bergen

Foretaksnummer 843667082-mva

Internett : www.radgivende-biologer.no

E-post: post@radgivende-biologer.no

Telefon: 55 31 02 78   Telefax: 55 31 62 75

Forsidebilde: Regnbueørret fanget i Eidselva, Ølensvågen, Vindafjord 8. mars 2016. Dette var en kjønnsmoden hann som veide 2650 gram og var 575 mm lang. Det er en fisk som ligger omtrent på gjennomsnittet for det som ble fanget i elvene.

FORORD

Det ble 18. februar 2016 oppdaget en større rømming av regnbueørret fra Sjøtroll Havbruk sitt oppdrettsanlegg ved Stualand i Ålfjorden i Sunnhordland (lokalitet 26235). Fiskene rømte gjennom to vertikale flenger på henholdsvis 16,5 og 2,5 m. Av ca 148.000 regnbueørret som stod i merden rømte omlag 52.600. Gjennomsnittsvekten til denne regnbueørreten var ca 3,7 kg ved rømming.

Det ble samme dag satt i gang gjenfangst av regnbueørret av tilsatte hos Sjøtroll Havbruk, og dagen etter var innleide fiskere i gang med gjenfangsting. Denne gjenfangstingen holdt på frem til 15. april. Det ble også etablert en gjenfangststasjon der fritidsfiskere og andre kunne levere inn regnbueørret mot en kompensasjon på 50 kr per fisk.

Sjøtroll Havbruk fikk 1. mars 2016 pålegg fra Fiskeridirektoratet om å sørge for at et utvalg av elver i nærområdet til rømmingen ble overvåket og at rømt regnbueørret om mulig ble tatt ut av elvene. Området for gjenfangst i sjø ble etterhvert utvidet til å gjelde området Bjoafjorden-Skånevikfjorden.

Sjøtroll Havbruk engasjerte Rådgivende Biologer AS til å stå for undersøkinger av elver og uttak av regnbueørret fra disse elvene. Dette er her rapportert sammen med tall fra gjenfangst i sjø.

Feltarbeidet i mars og april ble utført av cand. scient. Bjart Are Hellen og cand. scient. Steinar Kålås fra Rådgivende Biologer AS. Vi takker Sjøtroll Havbruk for oppdraget.

Vi takker også kontaktpersoner i området for nyttig informasjon om fisk og vannføring i ulike elver. Disse var: Per Bergli, Aadlandsvatnet fiskelag, Vidar Børretzen, Etne elveeigarlag, Nils Matre, Fjonselva og Odd Bjarne Vaka, Vindafjord Jakt- og Fiskelag.

Bergen, 1. juni 2016

INNHOOLD

Forord.....	2
Innhold	2
Sammendrag	3
Bakgrunn.....	4
Metoder.....	6
Resultat	7
Diskusjon	10
Referanser	11
Vedlegg	12

SAMMENDRAG

Kålås, S. & B. A. Hellen. 2016.

*Oppsummering av gjenfangst av regnbueørret etter rømming fra lokaliteten Stualand i Ålfjorden
Rådgivende Biologer AS, rapport 2257, 14 sider, ISBN 978-82-8308-267-8.*

Det ble oppdaget rømming fra Sjøtroll Havbruk sitt anlegg på Stualand i Ålfjorden i Sunnhordland 18. februar 2016. Fisken hadde rømt gjennom to flenger trolig forårsaket av at kjetting til bunnring har kommet i kontakt med noten. Rømmingen ble umiddelbart meldt til Fiskeridirektoratet og gjenfiske ble satt i gang lokalt. Dagen etter var innleide fiskere i gang med innsamlingen av fisk. Det ble også etablert et fiskemottak der en kunne levere regnbueørret mot en kompensasjon på 50 kr per fisk.

Tellingene viste at 52.600 regnbueørret var rømt. Gjenfangsting utført av frivillige og innleide fiskere i sjø fra 18. februar og ut mars måned tok ut 29.158 regnbueørret. I elver i området ble tatt ut minst 38 regnbueørret. Total gjenfangst er dermed 29.196 regnbueørret, som er 56 % av den rømte fisken.

Det meste av fisken ble fanget i nærområdet til lokaliteten for rømmingen, og mesteparten av fangsten ble gjort i løpet av de første ukene etter rømming. Innleide fiskere stod for 88 % av fangsten.

Under gjenfangstingen med garn i sjøen ble det registrert bifangst av noen laks. En av disse var en villaks. Nytteverdien av gjenfangsting av rømt oppdrettsfisk avtar raskt dersom det også forekommer bifangst av villfisk.

Det ble også gitt pålegg fra Fiskeridirektoratet om at et utvalg elver i nærområdet til rømmingen skulle undersøkes, og at regnbueørret om mulig skulle fjernes fra elvene. Vi kjenner til 38 fisk er registrert i elv i perioden etter rømmingen, enten ved at de er observert av oss, tatt ut av lokale fiskere før og etter vårt feltarbeide eller tatt ut av oss. Fangstmetoder har vært harpun, garn, elfiske og stang. En ble også tatt i fiskefellen i Etne like etter at fellen ble montert slutten av april. I andre halvdel av april, stod to regnbueørret igjen i Etneelva. Ellers var det ikke regnbueørret i noen av de gjeldende elvene. Nesten all rømt fisk i elver i nærområdet ble dermed fjernet. Mengden fisk i elv var tallmessig svært liten sammenlignet med det som ble fanget i sjø, men det er trolig større risiko for at regnbueørreten i elv kan gjøre skade på miljøet. Vår erfaring var at det var lett å fjerne regnbueørreten fra de små elvene, men vanskelig fra større elver, i dette tilfellet Etneelva, der fisken lett kunne unnvike eller skjule seg.

Av et utvalg på 31 regnbueørret fanget i elv var 21 (68 %) hanner og 10 (32 %) hunner. Av et utvalg på 14 hanner var alle gytende og av et utvalg på 8 hunner var syv gyteklare og en umoden. Nær alle rømte regnbueørret som ble fanget i elva var dermed gyteklare. Det ble ikke observert lakselus på regnbueørreten. For 12 regnbueørret ble magene sjekket for innhold. Ti mager var tomme, en hadde fått i seg en larve en annen hadde spist noe vegetasjon.

Gjennomsnittsvekten til regnbueørret fanget i elv var 2,7 kg, som er kiloet lettere enn det som er meldt som gjennomsnittsvekt for fisken som rømte. Den lavere vekten til den gyteklare fisken i elv kan skyldes at veksten hadde stoppet ved kjønnsmodning.

BAKGRUNN

Ved Sjøtroll Havbruk sitt anlegg ved Stualand i Ålfjorden (lokalitet 26235) ble det 18. februar 2016 oppdaget en større rømming av regnbueørret. Fiskene rømte gjennom to vertikale flenger på henholdsvis 16,5 m og 2,5 m. Årsaken til flengene var trolig at kjetting til bunnring har kommet i kontakt med noten og forårsaket hull. Tellinger viste at om lag 52.600 av ca. 148.000 regnbueørret som stod i merden hadde rømt. Gjennomsnittsvekten til denne regnbueørreten var ca. 3,7 kg ved rømming.

Rømmingen ble meldt til Fiskeridirektoratet og det ble samme dag satt i gang gjenfangst av regnbueørret av tilsatte hos Sjøtroll Havbruk, og dagen etter var innleide fiskere i gang med gjenfangsting. Denne gjenfangstingen holdt på frem til 15. april. Det ble også etablert et mottak på Raunevågen i Sveio der fritidsfiskere og andre kunne levere inn regnbueørret mot en kompensasjon på 50 kr per fisk. Mottaket ble holdt åpent så lenge det var behov for dette.

Sjøtroll Havbruk fikk 1. mars 2016 pålegg fra Fiskeridirektoratet om å sørge for at et utvalg elver i nærområdet til rømmingen (**figur 1, vedleggstabell 1**) ble overvåket og at rømt regnbueørret om mulig ble tatt ut av elvene.

Elvene i Hordaland var: Ådlandsvassdraget/Frugardselva (Stord kommune), Fjonselva (Sveio kommune) og Melandselva og Etneelva i Etne kommune med. I Rogaland var Svendsbøelva, Vikebygdelva, Vågselva, Olseva og Eidselva i Vindafjord med. Etter ønske fra forvaltningen ble Årvikelva i Vindafjord tatt med ved undersøkningene i april. Sjøtroll Havbruk engasjerte Rådgivende Biologer til å stå for undersøkinger av elver og uttak av regnbueørret fra disse elvene. Dette er her rapportert sammen med tall fra gjenfangst i sjø.

I tillegg inkluderte vi Vakaelva i Vindafjord og to mindre elver som renner ut i Gjerdsvika i Etne i undersøkelsen, siden disse lå på veien og det tok lite ekstra tid å undersøke også disse lokalitetene. Totalt ble dermed 13 elver inkludert i undersøkelsen.

I pålegget fra Fiskeridirektoratet av 1. mars ble området for gjenfangst i sjø utvidet fra 500 m sonen rundt anlegget til å gjelde området Bjoafjorden-Skånevikfjorden. Pålegget var gjeldende frem til 1. mai 2016. Fylkesmannen i Hordaland og Rogaland gav løyve til fangst av rømt oppdrettsfisk ut mars 2016.

Figur 1. Kart over aktuelle deler av Sunnhordland. Rømmingspunktet ligg midt i Ålfjorden. Undersøkte elver er merket med gult/rødt punkt. Elver mer rød tekst var med i pålegget som ble gitt av Fiskeridirektoratet 1. mars 2016. Det ble senere bedt om at Årvikelva skulle taes med på undersøkelsene i april. Elver med grønn tekst var ikke med i pålegget, men ble tatt med siden de kunne være relevante og siden det tok liten til å undersøke disse når de først ble passert under feltturen.

METODER

Garnfiske i sjøen

Seks innleide fiskere fisket i ulike perioder fra 19. februar til ut mars etter rømt regnbueørret. Det ble fisket med garn. I tillegg ble der lagt til rette for mottak av fisk fra andre fiskere og det ble betalt ut dusør for mottatt fisk. 28 ulike frivillige aktører er registrert som leverandører av gjenfanget regnbueørret til mottaket, og disse fisket med garn eller stang. I tillegg har ansatte hos Sjøtroll Havbruk fanget noe fisk. Tallene for gjenfangst er minimumstall, siden innmeldingen av regnbueørret var frivillig. Tall fra gjenfangstingen har vi mottatt fra Sjøtroll Havbruk v/Sigfrid Tangen. Løyve til fiske med garn ble gitt av Fylkesmannen i Rogaland og Hordaland, og krav til minste maskevidde på 58 mm, senking av garn dypere enn 3 m etter 1. mars ble satt i tillatelsene (se vedlegg).

Registrering av rømt regnbueørret i elv

Registreringene ble gjennomført på ulike måter. I små elver med lav vannføring ble alt elveareal opp til første større stryk undersøkt med elektrisk fiskeapparat (merke GeOmega FA4). Større elver ble undersøkt av en til to personer iført dykkerdrakt og snorkel. Der det ble funnet et klart vandringshinder nær sjøen ble elven undersøkt fra dette og til ut i sjøen. Der det var lenger opp til vandringshinder ble de nederste 100-150 meteren av elven undersøkt. I Etneelven ble opp til de 2,8 nederste km av elven undersøkt, elver ble undersøkt to ganger i mars og to ganger i april.

Uttak av rømt oppdrettsfisk i elv

Uttaket vi stod for selv ble stort sett utført med bruk av harpun i større elver. I Fjon-og Vågselva ble det ved ett tilfelle også brukt garn. I noen av de minste elvene ble fisken lammet ved bruk av elektrisk fiskeapparat og tatt ut med håv (Vedleggstabell 1). Fisker som ble levert oss av lokale hjelpere ble samlet inn ved fiske med stang.

Figur 2. På jakt etter regnbueørret med harpun. Her fra Vågselva ved Ølensvågen 16. april 2016.

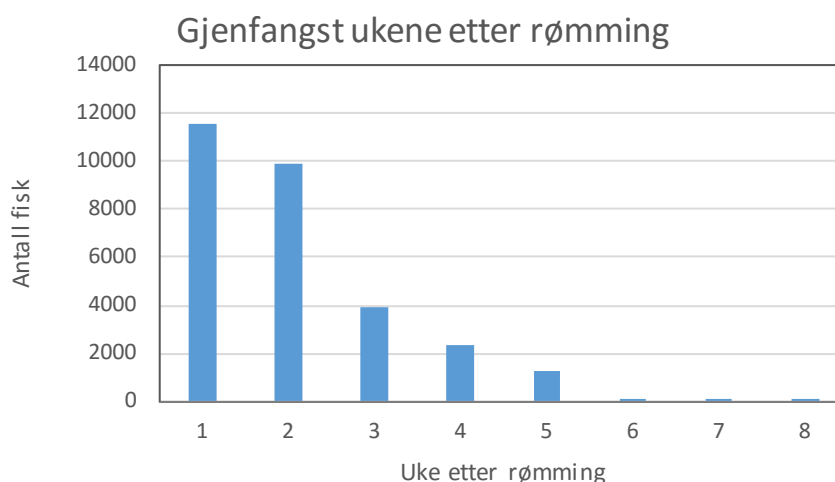
RESULTAT

Fangst av regnbueørret i sjø

Det er levert inn 29.049 regnbueørret til mottaket i Raunevågen. I tillegg er det i perioden 25. februar til 12. april meldt inn 66 regnbueørret til Fiskeridirektoratet som er fisket i Skånevik, Boarfjorden eller Etnefjorden, og 43 regnbueørret er meldt inn til Sjøtroll Havbruk på epost uten at fisken er levert til Raunevågen. Fra elver i nærområdet ble det tatt ut minst 38 regnbueørret. Kjent gjenfangst i sjø er dermed 29.196 av 52.600 rømte regnbueørret, som er 56 % av det beregnede rømmingstallet.

De største mengdene fisk ble fanget i løpet av de første ukene etter at de rømte (**figur 3**). Innen to, tre og fire uker etter rømming var henholdsvis 74, 87 og 95 % av den gjenfangede fisken ute av sjøen. Det ble knapt levert eller meldt om fisk fanget etter 23. mars.

Innleide fiskere stod for fangsten av 25.470 regnbueørret som utgjør 88 % av den gjenfangede fisken.

Figur 3. Antall regnbueørret som ble fanget ukene etter rømming.

Bifangst av anadrom laksefisk

Fra Sjøtroll Havbruk fikk vi inn et materiale på ni laks fanget i garn i slutten av mars under gjenfangstingen etter rømt regnbueørret. Laksene var fra 59 til 84 cm lange og fra 1,8 til 5,1 kg tunge. Åtte av laksene var rømt oppdrettslaks, men en av laksene var en 84 cm lang og 3,6 kg tung tosjøvinter villaks hunn. Dette var en mager vinterstøing som trolig nylig hadde vandret ut fra elv etter å ha gytt i fjor høst. Smoltalderen til fisken var tre år.

Registreringer og uttak av rømt regnbueørret i elver

Ved undersøkelsen 8. mars ble alle elvene i pålegget fra Fiskeridirektoratet undersøkt. Det ble observert totalt 21 regnbueørret (**tabell 1**). Ved siste undersøkelse av alle elvene 15.-16. april ble seks regnbueørret observert.

I denne perioden hadde vi fjernet 12 regnbueørret med harpun, garn eller strøm, mens minst tre hadde blitt fisket av sportsfiskere i Fjoneelva og tre stod igjen i Etneelva. Differansen mellom observert regnbueørret ved første undersøkelse i mars og akkumulert gjenfangst og gjenstående regnbueørret i Etneelva etter siste undersøkelse i april var dermed bare på tre fisk. En regnbueørret, trolig en av disse, ble fanget i fiskefellen i Etneelva 23. april dagen etter at fellen ble montert i elven (Vidar Børretzen, pers. medd.).

Vi kjenner til at det, i perioden 25. februar til 7. mars, før vi gjennomførte vår første telling av regnbueørret, ble fisket opp minst 13 regnbueørret fra Fjonelva. I slutten av april, etter vår siste feltrunde ble det også fisket fire regnbueørret i Frugardselva. Om vi legger til disse 17 regnbueørretene til de 21 som ble observert ved første feltrunde kjenner vi til 38 individ av regnbueørret som har befunnet seg i de undersøkte elvene i perioden etter rømmingen fra Stualand. I Etneelva ble det observert 10 regnbueørret i den 8 mars, det ble tatt ut to, og den 25. april var det tre igjen. De siste fem har mest sannsynlig gått ut igjen fra elven. Alternativt har de gått lenger opp enn de områdene som ble undersøkt, eller vi har ikke talt dem på siste observasjonstidspunkt, de to siste forklaringene er lite sannsynlige. Resultatene tyder på at det meste av regnbueørreten som vandret til elver i nærområdet var kommet opp alt tidlig i mars, kort etter rømmingen, og at få nye kom opp etter dette. Bare i Fjon- og Frugardselva ble det registrert oppvandring etter første undersøkelsestidspunkt. Undersøkelsene i Etneelva indikerte at en del av regnbueørreten vandret ut igjen av elven i undersøkelsesperioden. Nær alt av rømt regnbueørret som vandret til elv ble fisket ut av elven før utgangen av april. Av de 21 regnbueørretene som ble observert 8. mars. Har sannsynligvis 6 vandret ut igjen, og av de resterende 15 ble 12 (80 %) tatt ut ved harpunering, garnfangst eller fangst ved bruk av elektrisk fiskeapparat.

Tabell 1. Våre observasjoner og fangst av regnbueørret i undersøkte elver ved fire tidspunkt i mars og april 2016. Blå skygger markerer tidspunkt der gjeldende elv ikke ble undersøkt. Ønsket om at Årvikelva skulle inkluderes ble fremsatt først etter at de to første rundene var gjennomført.

Dato	8/3		14/3		11/4		15/4	
	observert	fanga	observert	fanga	observert	fanga	observert	fanga
Frugardselva	1	-					2	2
Fjonelva	7	3	4	2			0	-
Svendsbøelva	0	-					0	-
Vikebygd	0	-					0	-
Årvikelva					0	-	0	-
Vakaelva	0	-					0	-
Vågselva	2	-	2	1			1	1
Eidselva	1	1					0	-
Oselva	0	-					0	-
Melandselva	0	-					0	-
Osvågelva	0	-					0	-
Gjerdsvikelva	0	-					0	-
Etneelva	10	-	6	1	4	1	3	-
Totalt	21	4	12	4	4	1	6	3

Lengde og vekt

Av de 32 regnbueørret som vi vet er fanget i elv har vi vekten til 31 og lengden til 22, men mangler kjønn på to. Av disse er 12 fanget av oss og 20 er fanget av andre.

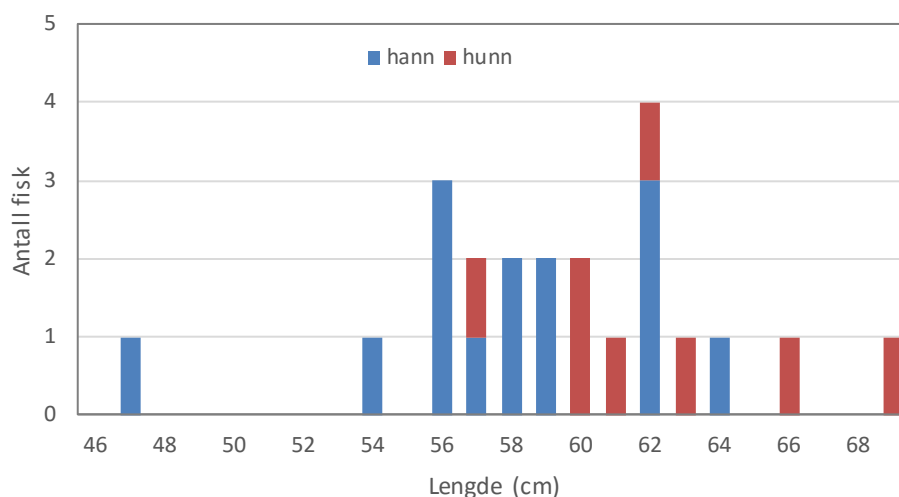
Hunner var i gjennomsnitt 62 cm, som er 4 cm lengre en hannene. Gjennomsnittsvekten for hunner og hanner var hhv. 2,8 og 2,6 kg (**tabell 2**).

Tabell 2. Gjennomsnittlig lengde og vekt til regnbueørret fanget i elver.

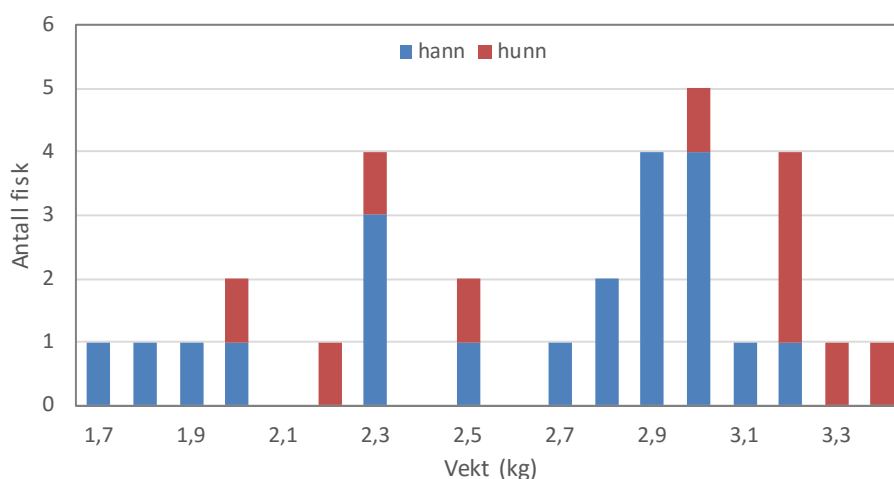
	Lengde		Vekt (kg)	
	Antall (n)	cm	Antall (n)	kg
Hanner	14	58	21	2,6
Hunner	8	62	10	2,8
Totalt	22	59	32	2,7

Det var noe variasjon i materialet 22 cm forskjell i lengde fra den minste og største fisk (**figur 4**). Den største fisken var dobbelt så tung som den minste (**figur 5**).

Figur 4. Lengdene til regnbueørreten i vårt materiale.

Figur 5. Vekten til regnbueørreten i vårt materiale.

Kjønnsmodning og gytestatus

Av de 32 fiskene som er fanget i elv har vi data om kjønn for 31. Blant disse var det 21 hannfisk og 10 hofisk. Fra 22 av fiskene, 14 hanner og 8 hunner har vi informasjon om kjønnsmodning. Alle regnbueørret funnet i elv, utenom en hofisk, var gyteklare.

Tabell 3. Kjønn og kjønnsmodning til regnbueørret fanget i elver.

	All fisk	Info om gytestatus	Hvorav gytere
Hanner	21 (66 %)	14	14 (100 %)
Hunner	10 (31 %)	8	7 (88 %)
Sum	31 (100 %)	22	21 (95 %)
Ukjent	1 (3 %)	10	-

Det ble ikke funnet lakselus på noen av fiskene som ble fanget i elv. Magene på et utvalg av 12 regnbueørret fanget i elv ble undersøkt. I en ble funnet en insektlarve og en annen hadde rakler fra trær og gress i magen. Ellers var magene helt tomme.

DISKUSJON

Gjenfangst i sjø av rømt regnbueørret etter rømmingen ved Stualand var 56 % (29.196 av 52.600). Gjenfangsten etter regnbueørret pågikk fra rømmingen ble oppdaget 18. februar og ut mars måned, men 74 %, 89 %, og 95 % av fisken som ble gjenfanget i sjø var tatt ut alt innen henholdsvis to, tre og fire uker. Innleide fiskere stod for 88 % av gjenfangsten i sjø.

Gjennomsnittsvekten til regnbueørreten fanget i elv var 2,7 kg, med variasjon fra 1,7 kg til 3,4 kg. Dette er en kilo lettere enn det som er oppgitt som gjennomsnittsvekten til fisken som rømte. Årsaken til dette kan være at fisken som har kjønnsmodnet har stagnert i vekst, og nesten all regnbueørret fanget i elv var kjønnsmoden og gyteklar.

En rømming som kan sammenlignes med den på Stualand er rømmingen som skjedde ved Angelskår i Sørfjorden i januar 2015. Da rømte 69.000 regnbueørret (Barlaup mfl. 2015). Et utvalg av fisk fra rømmingen gjenfanget i sjø viste en gjennomsnittsvekt på 2,6 kg. Og en gjennomsnittslengde på 56 cm. Gjennomsnittsvekten på fisken i merden ved Stualand var 3,7 kg basert på målinger av et utvalg fisk som stod igjen i merden, så fisken var noe større ved den siste rømmingen.

Det er både likheter og forskjeller mellom gjenfangstingen etter de to rømmingene. Offisielle tall etter rømmingen i Sørfjorden viser at 90 % av fisken ble gjenfanget, noe som er en høyere gjenfangst enn etter rømmingen ved anlegget ved Stualand der 56 % ble gjenfanget. Etter rømmingen i Sørfjorden stod hobbyfiskere for den største delen av gjenfangsten (67 %), mens innleide fiskere stod for 88 % av gjenfangsten etter rømmingen i Ålfjorden.

Likheter mellom de to gjenfangingsoperasjonene er at nesten all gjenfanget fisk ble fanget i et omfattende garnfiske i nærområdet til rømmingen i løpet av de første ukene etter rømmingen, og at en svært liten andel av fisken ble funnet igjen i elver nær rømmingspunktet. Det er som ventet at mesteparten av den rømte regnbueørreten gjenfanges nær rømmingstedet, siden studier av slipp av regnbueørret merket med akustiske merker har vist at det meste av fisken holder seg i området der den er sluppet (Skilbrei 2012). Noen regnbueørret ble likevel fanget så langt borte som i Frugardselva og Etneelva, 20-30 km fra rømmingspunktet. Til det kan sies at det alltid er noe variasjon fra den gjennomsnittlige atferd, og at gyteklar fisk kan være motivert til å vandre lenger i søket etter et sted å gyte. Det er likevel ikke sikkert at all fisken fanget i elvene stammer fra rømmingen i ved Stualand. Våre egne erfaringer fra observasjoner i elv har vist at det ofte sees enkelte rømte regnbueørret i vassdrag selv om ingen rømming er meldt fra området.

Noe laks dukket opp i garnfangstene mot slutten av gjenfangstingen i sjø. Dette var heldigvis i hovedsak rømt oppdrettslaks, men en villaks ble også fanget. Bifangst av laks forekom også etter rømmingen i Sørfjorden (Barlaup mfl. 2015), og dette er selvsagt uønsket. Nytteverdien ved gjenfangsting av rømt oppdrettsfisk avtar raskt dersom det også forekommer bifangst av villfisk (Anon. 2015). Vi observerte mange hundre vinterstøinger i Etneelva under feltarbeidet. Disse var utmagret etter å ha stått i elv siden forrige gytesesong og er trolig sårbare for stress. Dette måtte taes hensyn til under jakten etter regnbueørreten, da stressing av disse fiskene kan føre til dødelighet og større negative effekter enn nytten ved fjerningen av den rømte regnbueørreten.

Fangstingen etter rømt regnbueørret i elver i nærområdet til Stualand viste at nær alle fiskene som hadde vandret til ferskvann var gyteklare alt ved første innsamling tidlig i mars. Tallet på regnbueørret i elv var svært lite sammenlignet med mengden som er fanget i sjø. Likevel kan det være viktig å fjerne disse da skadepotensialet ved for eksempel vellykket gyting, oppgraving av gytegroper fra villfisk eller smittespredning kan være høyt. Så godt som all regnbueørret observert i elvene i denne undersøkelsen var fjernet ved utløpet av april.

Det ble ikke funnet lakselus på fiskene som ble fanget i elv. Undersøkte mager var enten tomme eller innhold uegnet føde. Dette samsvarer med observasjoner gjort av Rikardsen & Sandring (2006) og Barlaug mfl. (2015), og tyder på at stor regnbueørret som rømmer i liten grad evner å finne egen føde i naturen.

En erfaring fra dette arbeidet er at det er lett å fjerne fisk fra mindre elver ved hjelp av harpun, garn eller strøm. Etter at en har tatt ut noen fisk med harpun flykter de gjenstående fiskene raskt og det kan være vanskelig å tømme selv mindre elver for regnbueørret når det er flere regnbueørret i samme høl. Fra større elver som for eksempel Etneelven er dette langt vanskeligere å fjerne fisken. Her har fisken et langt større rom å flykte i. I Etneelva opplevde vi at regnbueørreten søkte inn i boblene nedstrøms terskler, og her var det umulig å se fisken og få den i siktet.

REFERANSER

- Anon. 2015. Status for norske laksebestander i 2015. Rapport fra Vitenskapelig råd for lakseforvaltning nr 8, 300 s.
- Barlaup, B.T., Lehmann, G.B., Birkeland, I., Løyland, J., Skår, B., Gabrielsen, S.-E., Velle, G., Espedal, E.O., Normann, E. S., Skoglund, H., Stranzl, S., Wiers, T. 2015. Rømmingen av regnbueaure fra Angelskår i Sørfjorden januar 2015. LFI rapport 250, 44 sider.
- Rikardsen, A. H. & S. Sandring. 2006. Diet and size-selective feeding by escaped hatchery rainbow trout.. ICES J. Mar. Sci. (2006) 63 (3):460-465.
- Skilbrei. O.T. 2012. The importance of escaped farmed rainbow trout as a vector for the salmon louse depends on the hydrological conditions in the fjord. *Hydrobiologia* 686: s 207-297.

VEDLEGG

FYLKESMANNEN
I ROGALAND

Deres ref.:

Vår dato: 26.02.2016
Vår ref.: 2016/632
Arkivnr.: 443.2

Se adresseliste

(Blir også lagt ut på Fylkesmannens og
Fiskeridirektoratet sine hjemmesider)

Postadresse:
Postboks 59 Sentrum,
4001 Stavanger

Besøksadresse:
Lagårdsveien 44, Stavanger

T: 51 56 87 00
F: 51 52 03 00
E: fmropost@fylkesmannen.no

www.fylkesmannen.no/rogaland

Åpning for ekstraordinært fiske etter rømt oppdrettsfisk i Ålfjorden i Vindafjord kommune, Rogaland

---

Fylkesmannen i Rogaland åpner for ekstraordinært fiske etter rømt oppdrettslaks og regnbueørret i sjø i Ålfjorden i Vindafjord kommune fra og med 26. februar til og med 31. mars 2016. Det åpnes for fiske med settegarn med maskevidde 58 mm eller mer. De som ønsker å delta i fisket innenfor sjøområdet som tilhører Rogaland fylke må registrere seg hos Fylkesmannen i Rogaland.

Bakgrunn

Fylkesmannen i Rogaland har fått melding fra Fiskeridirektoratet om en stor rømming av regnbueørret fra lokaliteten Stualand som ligger på vestsiden av Ålfjorden i Sveio kommune. Sjøtroll Havbruk AS som driver anlegget har bekreftet at det er observert store hull i en merd ved den aktuelle lokaliteten. Fisken som har rømt skal ha en gjennomsnittsvikt på om lag 3,7 kg. Fylkesmannen har ikke konkret informasjon om hvor mye fisk som er rømt. Sjøtroll Havbruk AS har iverksatt gjenfangstfiske og allerede fanget 11 000 fisk. I følge Fylkesmannen i Hordaland har også lokale fiskere fått mye rømt oppdrettslaks i sjøen på vestsiden av Ålfjorden.

I den nasjonale forskriften om fisketider etter anadrome laksefisk i sjø er det åpnet for fiske etter rømt oppdrettsfisk i sjø med settegarn i Hordaland i perioden 1.10 – 28.2. Dette gjelder imidlertid ikke for Rogaland. Fylkesgrensen deler Ålfjorden på midten hvor vestsiden tilhører Sveio kommune i Hordaland og østsiden tilhører Vindafjord kommune i Rogaland. Et allment fiske med settegarn etter rømt oppdrettsfisk i de deler av Ålfjorden som tilhører Rogaland fylke forutsetter at Fylkesmannen i Rogaland åpner for et slikt fiske i vedtak med hjemmel i lakse- og innlandsfiskeoven.

Fylkesmannens vurdering

På bakgrunn av opplysningene fra Fiskeridirektoratet er det trolig snakk om en stor rømming av flere titalls tusen regnbueørret fra lokaliteten Stualand i Ålfjorden. Rømt oppdrettslaks er av vitenskapelig råd for lakseforvaltning (VRL) vurdert til å være en eksistensiell trussel mot

Fylkesmannen i Hordaland

Sakshandsamar, Innvalstelefon
Gry Walle, 5557 2332

Vår dato
25.02.2016
Dykkar dato

Vår referanse
2016/2606 443.2
Dykkar referanse

Forlenging av fiske etter rømt oppdrettsfisk med garn i Ålfjorden

Fylkesmannen forlenger fiske etter rømt oppdrettsfisk med garn i Ålfjorden i Sveio. Forlenginga er gjort med heimel i § 8 i forskrift om fisketider for fiske etter anadrom laksefisk i sjøen.

Fisket gjeld ut mars 2016. Berre garn med maskevidde 58 mm eller større kan nyttast. Frå 1. mars skal garna senkast 3 meter slik at heile fangstdelen står 3 meter under overflata. Alle garn skal vera merkt med namn og adresse.

Alle som deltek i dette fisket må registrera seg hjå Fylkesmannen først. Fisket skal rapporterast inn til Fylkesmannen innan 15. april 2016. Eventuell bifangst av sjøaure og villaks skal òg rapporterast.

Med helsing

Kjell Kvingedal
miljøvernssjef

Gry Walle
rådgjevar

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Kopi til:				
Miljødirektoratet	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM	
SNO	Her			
Sveio kommune	Postboks 40	5559	Sveio	
Haugaland og Sunnhordland politidistrikt	Postboks 278	5501	Haugesund	

Statens hus
Kalgaten 9, 5020 Bergen
Telefon: 55 57 20 00
Telefaks: 55 57 28 51

Miljøvern- og klimaavdelinga
Postboks 7310, 5020 Bergen
Org.nr: 974760665

E-post:
postmottak@fmho.no
Internett:
www.fylkesmannen.no/hordaland

Vedleggstabell 1. Elver som ble undersøkt i samband med dette arbeidet

Lokalitet	Kommune	Fylke	Posisjon (UTM)	Metode
Frugardselva	Stord	Hordaland	32 V 303985 6632924	Snorkling
Fjonelva	Sveio	Hordaland	32 V 298672 6602468	Snorkling
Svendsbøelva	Vindafjord	Rogaland	32 V 306006 6605636	Snorkling
Vikebygd	Vindafjord	Rogaland	32 V 307150 6610750	Snorkling
Årvikelva	Vindafjord	Rogaland	32 V 306490 6616034	Snorkling
Vakaelva	Vindafjord	Rogaland	32 V 318461 6615067	Observasjon
Vågselva	Vindafjord	Rogaland	32 V 315992 6611012	Snorkling
Eidselva	Vindafjord	Rogaland	32 V 320037 6611827	Elfiske
Oselva	Vindafjord	Rogaland	32 V 320700 6612243	Elfiske
Melandselva	Etne	Hordaland	32 V 325132 6615760	Snorkling
Osvågelva	Etne	Hordaland	32 V 325834 6615645	Elfiske
Gjerdsvikelva	Etne	Hordaland	32 V 326297 6615727	Elfiske
Etneelva	Etne	Hordaland	32 V 327954 6618624	Snorkling